

**Bacalaureat
PROBA ORALĂ**

**Teste
REZOLVATE**

**LIMBA ȘI LITERATURA
ROMÂNĂ**

RENTROP & STRATON
Informații specializate

www.portalinvatamant.ro

MODELE DE BILETE

Biletul nr. 10

Citește textul cu voce tare:

Începuturile mele stau sub semnul unei fabuloase absențe a cuvântului... în cei dintâi ani ai copilăriei mele cuvântul meu nu era cuvânt. Cuvântul meu nu semăna cu nimic. Totuși, împlineam aproape patru ani și încă nu pronunțasem nici un cuvânt. Nici barem cuvintele de temelie ale vieții „mama” și „tata”... Într-o zi, Mama, cuprinsă de neliniște și îngrijorare, dar purtată și de nădejdea unei dezlegări, găsi de cuvîntă să mă ducă la oraș, să mă arate unui doctor. Nu mai era nimic de ascuns. Medicul, un vechi prieten al familiei, mi-a pus mâna pe creștet, mi-a pipăit maxilarele și pe urmă m-a cercetat ca pe o pasăre, căreia, printr-o ușoară tăiere sub limbă, i-ai putea dărui grai omenesc. „Copilul e întreg...” fu încheierea liniștitoare a doctorului. Sosiți acasă, mama mai făcu o ultimă încercare să mă ademenească în sfera sunetului. Hotărâse să mă ia cu binișorul, ca pe-un copil mare și-mi vorbi. Se căznea să mă înduplece, să-mi stârnească mândria. „Dragul mamei, tu ești copil mare de-acum! Va trebui să vorbești... Asta nu se poate... Așa nu mai merge... Ne faci de rușine... Azi-mâne, copiii din sat au să spună că ești mut” M-am uitat la mama cu aceiași ochi, mereu limpezi, vii, înțelegători. O ascultam, dar nici după această caznă cuvântul meu nu voi să se aleagă numaidecât.

A două zi însă, după cine știe ce noapte de zbuțum pe care am uitat-o acolo în viața fără de grai, m-am dus lângă ea. Și prinsei a vorbi vorbe legate. Țineam mâna, rușinat, peste ochi, și vorbeam. De sub streășina degetelor și a palmei cu care mă apăram încă de lumea cuvântului, graiul meu ieșea din gura mea întreg, lămurit, picurat ca argintul strecurat. Cuvintele le rosteam așa cum le culesesem din sat, dialectale, netezite sau roase de un uz obștesc, dar fără de trunchierile sau stâlcirile pe care oricine le-ar fi așteptat de la un copil încă nemuncit de un exercițiu al uneltelor comunicative. Numai teribila, buclucașa consoană „r” avea să-mi dea de lucru, să mă înfrunte încă un an întreg, să mă trădeze ca pe un copil „întârziat”. Îmi amintesc cu satisfacție de clipa când, stând cu toții împrejurul mesei, eu m-am silit să spun ceva, iar Tata m-a întrerupt cu o exclamație de bucurie „Bravo!”. Izbutisem să emit întâia oară un „r” purificat de orice aproximații. De acest eveniment vrednic de a fi însemnat în calendar s-a luat act în chip solemn în toată familia ca de nașterea unui nou copil.

Aceasta este povestea plină de penumbră a cuvântului meu. N-am putut niciodată să-mi lămuresc, suficient de convingător pentru mine însumi, strania mea detașare de logos în cei dintâi patru ani ai copilăriei. Cu atât mai puțin acel sentiment de rușinare ce m-a copleșit când, constrâns de împrejurări și de stăruințele ce nu cruțau ale Mamei, am ridicat mâna peste ochi, ca să-mi iau în folosință cuvintele.

(Lucian Blaga, *Hronicul și cântecul vârstelor*)

1. Formulează răspunsuri la întrebările care urmează, referitoare la situația de comunicare din textul citat:

- Ce se poate deduce din text despre emițătorul acestui mesaj (atitudine, perspectivă, intenții)?
- Cărui stil funcțional îi aparține textul de mai sus? Ilustrează două caracteristici ale stilului identificat cu exemple din textul dat.
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifici în textul dat?

2. Care este opinia ta despre rolul familiei în formarea tinerilor? Motivează-ți răspunsul.

REZOLVĀRI

Rezolvare – Biletul nr. 10

1.a. Emițătorul acestui mesaj este poetul și filosoful Lucian Blaga. Fragmentul citat face parte dintr-un text memorialistic și perspectiva naratorială este subiectivă. Textul dezvoltă modul narativ al evocării, iar distanțarea de trecut este subliniată prin utilizarea verbelor la imperfect și la perfect compus. Intenția naratorului este de a prezenta un episod special din copilărie, căruia, acum, la maturitate, îi găsește înțeleșurile.

b. Fragmentul face parte dintr-o lucrare cu profil memorialistic, *Hronicul și cântecul vârstelor*. Această creație memorialistică cuprinde pasaje emoționante, în care sunt reproduse întâmplări din copilăria autorului, evenimente cu caracter real. Subiectivitatea naratorială este evidentă prin formula discursului confesiv. Cartea reprezintă și o mărturie a iubirii autorului față de părinții săi, cărora le construiește portrete elogioase.

c. În text remarc fapte și opinii. Autorul rememorează un eveniment dramatic din copilăria sa, și anume, incapacitatea de a vorbi până la o anumită vârstă. Cum cauzele medicale erau excluse de medicii pe care îi vizitase, muțenia nu putea fi justificată logic. Intervenția și afecțiunea mamei l-au determinat pe tânărul Blaga să vorbească. Când a început să o facă, vorbele, susține autorul, s-au legat ulterior, firesc, în propoziții și fraze, fără piedicile inerente care apar la vârsta învățării limbajului. „A doua zi însă, după cine știe ce noapte de zbuțium pe care am uitat-o acolo în viața fără de grai, m-am dus lângă ea. Și prinsei a vorbi vorbe legate. Țineam mâna, rușinat, peste ochi, și vorbeam. De sub streășina degetelor și a palmei cu care mă apărăm încă de lumea cuvântului, graiul meu ieșea din gura mea întreg, lămurit, picurat ca argintul strecurat.” Evenimentul relatat subliniază, în fapt, destinul particular al poetului care s-a descris drept „mut ca o lebdă”.

2. Consider că familia este grupul social esențial pentru formarea adolescenților, mai ales în contextul actual, în care lipsa de valori și de repere morale îi face și mai vulnerabili pe tineri. Influența socială negativă îi poate conduce pe tineri la eșec, în acțiunea lor de construire a personalității și ei pot adopta comportamente negative.

În primul rând, familia îndeplinește multe roluri, constituind o resursă de învățare, financiară și un catalizator emoțional. Părinții, ca primii și principalii educatori, pot susține deciziile și opiniile adolescentului sau, dimpotrivă, pot interveni coercitiv atunci când anumite comportamente și atitudini se dovedesc greșite. Familia are rolul de a-i transmite tânărului un model pozitiv, o serie de valori morale, care-i vor garanta acestuia alegeri conștiente, asumate, o personalitate integră, precum și reușita în ceea ce întreprinde.

În al doilea rând, familia trebuie să educe (sensul primordial al verbului este a învăța, a determina un progres în ceilalți, dovedindu-se, astfel, semantic, virtutea educației) fără să-i inhibe adolescentului personalitatea, prin excesul de interdicții. Excesul de autoritate, dus până la absurd, are consecințe exagerate asupra existenței tânărului, care poate recurge, în ultimă instanță, la gesturi tragice. Un exemplu sugestiv din literatură este piesa shakesperiană *Romeo și Julieta*. Orgoliile exacerbate și incapacitatea părinților de a înțelege dragostea copiilor lor conduce, în această piesă, la moartea tinerilor protagoniști.

Prin urmare, familia are un rol important în formarea tânărului, prin sprijinul constant pe care-l oferă și prin valorile cultivate, precum altruismul, toleranța și responsabilitatea.